

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 56)

**Efta Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmanın Onaylan-
masının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi
ve Teknoloji ve Ticaret ve Dışişleri Komisyonları
Raporları (1/360)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG/101-289/03191

9.3.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.3.1992 ta-
rihinde kararlaştırılan "EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının
Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile getekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

10 Aralık 1991 tarihinde Cenevre'de imzalanan "EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında An-
laşma", Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA (European Free Trade Association-Avrupa Serbest Ti-
icaret Birliği) üyesi devletler olan Avusturya, Finlandiya, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, İsveç
ve İsviçre arasında akdolanmış çok taraflı bir Anlaşmadır.

Bahis konusu Anlaşma, Türkiye'nin ve EFTA üyesi devletlerin Avrupa'daki ekonomik en-
tegrasyon sürecine aktif bir biçimde katılma çabalarının ve bu süreci güçlendirmek için gerekli
araçların ve yolların aranmasına işbirliğinde bulunma arzularının bir sonucu olarak ortaya çık-
mıştır.

Bu Anlaşma ile, ekonomik bakımdan Avrupa Ekonomik Topluluğundan sonra Avrupa'-
daki en güçlü ülke grubunu oluşturan EFTA devletleri ile Türkiye arasındaki ticari ve ekono-
mik ilişkiler ileri ve yeni bir ahdi temele dayandırılmak suretiyle pekiştirilmektedir.

Anlaşma, Türkiye'nin EFTA'ya üye olmasını değil, EFTA devletleri ile Türkiye arasında
sanayi malları ticaretinin kısıtlamalardan arındırılmış olarak yürütülmesi amacıyla serbest ti-
icaret bölgesi oluşturulmasını ve ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini öngörmektedir.

Bu Anlaşma sayesinde Türkiye ile EFTA devletleri arasında kurulacak serbest ticaret böl-
gesinin sağlayacağı imkânlar, Avrupa Topluluğu ile mevcut ortaklık bağının sağladığı imkân-
lara eklenmek suretiyle, ülkemiz ile Avrupa arasındaki ekonomik entegrasyonun güçlendiril-
mesine katkıda bulunacaktır.

*NOT: Bu Kanun Tasarısına ait anlaşma metninin ekleri çok hacimli olduğu için bastırılmamıştır. Ek-
ler Kanun dosyasındadır.*

Anlaşma, esas itibariyle, Türkiye ile EFTA ülkeleri arasında sanayi malları ticaretini kapsamaktadır. Bu mallara ilave olarak, balık ve diğer deniz ürünleri ile işlenmiş tarım ürünleri de Anlaşma kapsamına alınmıştır.

EFTA devletleri, Anlaşmanın yürürlüğe gireceği 1 Nisan 1992 tarihinden itibaren anlaşma kapsamına giren ülkemiz menşeli malların ithalatında tahsil etmekte oldukları gümrük vergilerini, eş etkili vergi ve resimleri sıfıra indireceklerdir. EFTA ülkelerince hassas kabul edilen bazı tekstil ve konfeksiyon ürünlerindeki gümrük vergileri ve eş etkili vergilerin ise 1 Ocak 1996'ya kadar kademeli olarak sıfıra indirilmesi öngörülmüştür. (İndirim takvimi Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinde % 30, 1 Ocak 1994'te % 30 ve 1 Ocak 1996'da % 40 şeklinde saptanmıştır. İsviçre ve Avusturya ise, ilk indirimlerini, sırasıyla % 60 ve % 45 olarak gerçekleştirmeyi kabul etmişlerdir.)

EFTA devletleri, Anlaşmanın yürürlüğe gireceği tarihten itibaren ülkemizden yaptıkları ithalatta mevcut miktar kısıtlamalarını tamamen kaldırmayı ve yenilerini koymamayı kabul etmişlerdir.

Anlaşma, süresiz olarak imzalanmış olmakla birlikte, taraf olan ülkelere herhangi birinin, 6 ay öncesinden yazılı olarak bildirimde bulunması şartı ile çekilme hakkı mevcuttur.

Anlaşma sayesinde, EFTA ülkeleri mallarının Türkiye pazarına Topluluk mallarıyla eşit koşullarla girmeleri sonucunda, Avrupa'dan yapılan ithalatta seçim olanaklarının ve rekabet koşullarının ülkemiz lehine iyileşeceği söylenebilir.

Bundan daha önemli olarak, Anlaşma ile birlikte, Avrupa'da toplam 32 milyonluk bir nüfusa sahip, satın alma gücü çok yüksek EFTA ülkeleri pazarları; sanayi malları ihracatımıza tamamen, tarımsal ürünlerimize ise tedricen açılmaktadır.

EFTA ülkelerinin kişi başına millî gelirlerinin Topluluğunun çok üstünde olduğu (1989'da sırasıyla 21 779 ve 14 805 ABD Doları) ve EFTA'nın yine aynı yıl itibariyle toplam Dünya ihracat ve ithalatındaki payının sırasıyla % 6,3 ve % 6 olduğu dikkate alındığında, Türk malları için açılan bu yeni pazarın önemi daha da açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Türkiye-EFTA Anlaşmasınının 11 inci maddesi ile, EFTA ülkeleri ile Türkiye arasında tarım malları ticaretine ilişkin ikili anlaşmalar imzalanması mümkün kılınmıştır.

Bu anlaşmalar da, 10 Aralık 1991 tarihinde Cenevre'de imzalanmıştır. EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşma ile aynı tarihte yürürlüğe girecek olan bu ikili anlaşmalarla, başlıca tarım ürünlerimizin EFTA devletleri pazarlarına girişte gümrük muafiyetinden veya indirimlerinden yararlanmaları sağlanmıştır. Bahis konusu tek taraflı tavizlerin, ileride daha da geliştirilmesi hususunda mutabakat mevcuttur.

Anlaşma, EFTA devletleri ile Türkiye arasında tarım alanında işbirliğinin geliştirilmesi hususunda da hükümler içermektedir.

EFTA Devletleri ile Türkiye arasında Anlaşma, serbest ticaretin günümüz Dünyası koşullarında giderek daha da önem kazanan rekabet, antidamping, fikrî mülkiyet hakları, devlet yardımları, kamu alımları gibi konularda hükümler içermekte ve bu yönüyle yeni nesil ticaret anlaşmalarının güzel bir örneğini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, ülkemizin ekonomik koşulları veya mevzuatımızın hali hazır durumu gibi nedenlerle anılan hükümlere uyumu gerçekleştirme bakımından, AT ile ilişkilerimizde mevcut olanlara benzer geçiş dönemleri, bu Anlaşmada da öngörülmüştür.

Anlaşma ayrıca, Türkiye ile EFTA arasındaki ticaretin ahenkli bir biçimde gelişmesini teşvik etmenin yanı sıra, taraflar arasındaki işbirliğinin, anlaşmanın öngörmediği, ancak ortak çıkarların bulunduğu alanlarda da geliştirilip çeşitlendirilmesine imkân verecek bir "geliştirici hüküm" (evolutionary clause) içermektedir.

Tasarı, bu amaçla hazırlanmıştır.

Buna karşılık Türkiye, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte, Anlaşma kapsamında bulunan EFTA ülkeleri menşeli mallara, Avrupa Topluluğundan aynı mallarına karşı Katma Protokol uyarınca ulaşılmış olan gümrük indirimlerini aynen uygulayacaktır. AT ile gümrük birliğinin gerçekleştirilmesi amacıyla, önümüzdeki dönemde yapılacak indirimler EFTA ülkelerine de aynen teşmil olunacaktır.

EFTA'dan yapılan ithalatta miktar kısıtlamalarının kaldırılmasında Türkiye'nin AT'ye karşı uygulanmakta olduğu esaslar, EFTA'ya da aynen uygulanacaktır.

Bilindiği üzere, AT ile ilişkilerimizde, gümrük vergilerinde 1 Ocak 1992 tarihi itibarıyla 12 yıllık indirim takvimine tabi mallarda toplam % 70, 22 yıllık listedeki mallar için ise toplam % 60 indirimde ulaşılmış öngörülmüştür. Bahis konusu indirim oranları, Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren EFTA ülkelerine de aynen uygulanacaktır. 1992 yılı ile Toplulukla gümrük birliğinin gerçekleştirileceği 1995 yılı arasındaki dönemde Topluluğa karşı yapılacak müteakip indirimler, EFTA ülkelerine de aynen teşmil olunacaktır.

Anlaşmanın yapılması sırasında, EFTA devletlerine karşı gümrük vergileri ve eş etkili vergi ve resimlerin sıfırlanması, ithalatta miktar kısıtlamalarının kaldırılması konularında Türkiye'nin temel yaklaşımı, AT'na karşı mevcut taahhütleriyle EFTA'ya karşı yüklenilen taahhütler arasında bir paralellik kurulması şeklinde olmuştur. Buna göre, Topluluğa karşı taahhütlerimizin uygulanmasındaki bir değişiklik, EFTA'ya da aynen yansıtılabilecektir.

Anlaşma ile, EFTA ülkelerinden sanayi malları ihracatımız için Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte tavizler edinilmekte, buna karşılık bu ülkelere karşı tanınan tavizler AT'na karşı uygulanmakta olanlara paralel bir takvime bağlanarak, zaman içine yayılmış bulunmaktadır.

Tekstil ve konfeksiyon ürünlerine gelince, bu konuda Toplulukla ilişkilerimizde mevcut güçlükler dikkate alındığında, EFTA ülkelerinin bu mallarımızın ihracatında Anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte uygulamaya başlayıp 1.1.1996'da gümrük vergilerinin tamamen kaldırılmasına varacak tavizleri, bu sektörümüz ve ihracatımız açısından önemli bir avantaj oluşturmaktadır.

Anlaşmanın, Avrupa Topluluğunun sanayi mallarında ülkemize tanıdığı tavizlerin daha da ötesine geçen bir yönü de mevcuttur. Gerçekten, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (CECA) yetki alanına giren ürünlerle ilgili olarak, Topluluk Türkiye'ye henüz bir taviz tanıyanmış iken, EFTA ülkeleri Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte ülkemize karşı bu malların gümrüklerini tamamen indirmeyi kabul etmişlerdir. (Sadece Avusturya % 50 indirimde gidecek, müteakip indirim ayrıca belirlenecektir.) Buna mukabil, ülkemizin aynı mallarda EFTA ülkelerine taviz uygulaması, bu mallar konusunda Toplulukla ileride yapılacak anlaşmaya bağlı kılınmıştır.

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu

16.3.1992

Esas No.: 1/360

Karar No.: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“EFTA Devletleri ile Türkiye Arasındaki Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Devlet Planlama temsilcilerinin katıldığı 16.3.1992 tarihinde 7 nci birleşiminde görüşülmüştür.

Kanun Tasarısının geneli üzerinde görüşmelere başlanıldı. Tasarının genel gerekçesi okundu. Hükümet temsilcilerinin verdikleri ilave bilgiler dinlendi. Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, üyeler görüşlerini belirterek sorular sordular. Hükümet temsilcileri yapılan eleştirilere gerekli yanıtları verdikten ve sorulan soruları cevaplandırdıktan sonra; Tasarının maddelerine geçilmesi onaylanarak kabul edildi.

Tasarının 1 inci maddesi görüşülmeye başlandı. Söz alan olmadı, daha sonra Tasarının 1, 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edildi.

İşbu raporumuz havalesi gereği Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Azimet Köylüoğlu
Sivas

Sözcü
Mustafa Doğan
Gaziantep

Üye
Atilla Hun
Kars

Başkanvekili
Abdurrahman Ünlü
Kırıkkale

Üye
Cemal Tercan
İzmir

Üye
Şaban Bayrak
Kayseri

Üye
Ahmet Remzi Hatip
Konya

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/360

Karar No. : 12

20.3.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 20.3.1992 Tarihli 6 ncı Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Ekonomik bakımdan Avrupa Topluluğundan sonra Avrupa'daki en güçlü ülke grubunu oluşturan EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ekonomik, ticarî ve tarımsal işbirliğinin geliştirilmesini öngören, Avrupa Topluluğu ile mevcut ortaklık bağının sağladığı imkânlarla eklenmek suretiyle, ülkemiz ile Avrupa arasındaki ekonomik entegrasyonun güçlendirilmesine katkıda bulunacağı düşünülen anlaşma Komisyonumuzca uygun görülerek Tasarı aynen kabul edilmiştir.

Anlaşmanın 1 Nisan 1992 tarihinde taraf ülkelerde yürürlüğe girmesi sözkonusu olduğundan Komisyonumuzca, Tasarının, İçtüzüğün 53 üncü maddesi uyarınca öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

Ali Dinçer

Ankara

Üye

Atilla Mutman

İzmir

Üye

Sait Kemal Mimaroğlu

Ankara

Üye

Arslan Adnan Türkoğlu

Çorum

Üye

İrfan Demiralp

Samsun

Başkanvekili

Fethi Akkoç

Bursa

Üye

M. Vehbi Dinçerler

Ankara

İmzada bulunamadı

Üye

İsmail Coşar

Çankırı

Üye

Cemal Özbilen

Kırklareli

Üye

Halil Başol

Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 10.12.1991 tarihinde Cenevre'de imzalanan "EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Tez

Devlet Bakanı

T. Akyol

Devlet Bakanı

O. Kilercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı Y.

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Millî Eğitim Bakanı V.

Y. Topçu

Sağlık Bakanı Y.

V. Tanır

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

E. Ceyhan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Topçu

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

(S. Sayısı : 56)

**SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaş-
manın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna
Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaş-
manın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna
Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(TERCÜME)

EFTA DEVLETLERİ İLE TÜRKİYE ARASINDA
ANLAŞMA

Dibace

Bir yandan Avusturya Cumhuriyeti, Finlandiya Cumhuriyeti, İzlanda Cumhuriyeti, Lihtenştayn Prensiği, Norveç Krallığı, İsveç Krallığı ve İsviçre Konfederasyonu (aşağıda bundan böyle EFTA Devletleri olarak adlandırılacaklardır) ve öte yandan Türkiye Cumhuriyeti (aşağıda bundan böyle Türkiye olarak adlandırılacaktır),

Avrupadaki ekonomik entegrasyon sürecine aktif şekilde katılmak hususundaki niyetlerini hatırla tutarak ve bu süreci güçlendirmenin yollarını ve araçlarını araştırmak hususunda işbirliğinde bulunmaya hazır olduklarını ifade ederek;

Avrupa Serbest Ticaret Birliğini (EFTA) kuran Sözleşmeyi dikkate alarak;

EFTA Devletleri ile Avrupa Toplulukları arasındaki Anlaşmaları dikkate alarak;

Türkiye ile Avrupa Toplulukları arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşmayı dikkate alarak;

Gerek yukarıda zikredilen ilişkilerin ışığında, gerek teker teker EFTA Devletleri ile Türkiye arasında geliştirilen işbirliğinden kazanılan tecrübeyi dikkate alarak;

Ticaretlerinin ahenkli bir şekilde gelişmesini teşvik etmek ve karşılıklı işbirliğini, bu Anlaşma tarafından kapsanmayan alanlar da dahil olmak üzere, ortak çıkar alanlarında geliştirmek ve çeşitlendirmek ve böylece eşitlik, farklı muamelede bulunmama ve haklar ve vecibeler arasında denge esaslarına dayanan bir çerçeve ve destekleyici çevre yaratmak amacıyla harekete geçmek hususundaki arzularını beyan ederek;

Çok taraflı ticaret sisteminin devamlı şekilde güçlendirilmesinde EFTA Devletleri ile Türkiye'nin karşılıklı çıkarını hatırla tutarak ve hükümleri ve araçları dış ticaret politikaları için bir temel oluşturan Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın Akit Tarafları olarak haiz oldukları yetkiyi dikkate alarak;

Bu amaçla, anılan Anlaşma'nın hükümlerine ve özellikle serbest ticaret bölgeleri kurulmasına ilişkin olanlara uygun olarak, EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ticarete engellerin tedrici bir şekilde ortadan kaldırılmasını amaçlayan hükümler ortaya koymak hususunda kararlı olarak;

İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmünün bu Anlaşmaya taraf olan Devletleri başka uluslararası anlaşmalardan doğan vecibelerinden kurtardığı şeklinde yorumlanamayacağını gözönünde bulundurarak;

bu amaçların takibi için, aşağıdaki Anlaşmayı akdetmeye KARAR VERMİŞLERDİR:

Madde 1

Amaçlar

Bu Anlaşmanın amaçları şunlardır:

(a) Karşılıklı ticaretin genişletilmesi yoluyla EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkilerin ahenkli şekilde gelişmesini teşvik etmek;

(b) EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ticaret için dürüst rekabet koşullarını sağlamak;

(c) Bu yolla, ticaretteki engellerin kaldırılması suretiyle, dünya ticaretinin ahenkli gelişmesi ve genişlemesine katkıda bulunmak;

(d) EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki işbirliğini arttırmak.

Madde 2

Kapsam

1. Anlaşma işbu Anlaşmaya Taraf bir Devlet menseli

aşağıdaki mallara uygulanacaktır:

(a) EK-I'de yer alanlar hariç olmak üzere, Armonize Mal Tanımlaması ve Kodlama Sistemi'nin 25 ila 97 Fasılları içinde yarar alan ürünler;

(b) Protokol A'da öngörülen düzenlemeler gözönüne alınmak suretiyle, işbu Protokol'da belirlenen ürünler;

(c) EK-II'de öngörüldüğü şekilde balık ve diğer deniz ürünleri.

2. Yukarıdaki 1 inci paragrafın kapsamadığı tarım ürünlerindeki ticareti ilgilendiren hükümler 11 nci Maddede yer almaktadır.

3. Bu Anlaşma bir yandan her bir EFTA Devleti ve diğer yandan Türkiye arasındaki ticaret ilişkilerine uygulanır. Anlaşma, Anlaşmada farklı hükümlerin bulunması durumu hariç, EFTA Devletleri arasındaki ticarete uygulanmayacaktır.

Madde 3

Menşe kuralları ve gümrük idaresinde işbirliği

1. Menşe kuralları ve idari işbirliği metotları Protokol B'de yer almaktadır.

2. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler, ticarete getirilen formaliteleri mümkün olduğu ölçüde azaltmak ihtiyacını ve bu hükümlerin uygulanmasından doğacak her türlü güçlükler karşılıklı olarak tatmin edici çözümler bulunması ihtiyacını dikkate alarak, 4 ila 7, 12 ve 21 inci maddelerin hükümlerinin etkin ve ahenkli bir şekilde uygulanmasını sağlamak için uygun önlemleri, idari işbirliğini ilgilendiren düzenlemeler dahil olmak üzere, alacaklardır.

Madde 4

İthalattaki gümrük vergileri ve eş etkili resimler

1. EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ticarete ithalata hiç bir yeni gümrük vergisi veya eş etkili vergi veya resim konmayacaktır.

2. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte EFTA Devletleri, Türkiye menşeli ürünler için 1 Ocak 1991 tarihi itibarıyla geçerli olan tüm ithalat gümrük vergilerini ve eş etkili vergi veya resimleri, EK-III ve EK-IV'te belirlenen ürünler için geçerli olan ve bu EK'lerde yer alan hükümlere göre tedrici olarak ortadan kaldırılacak olan ithalat gümrük vergileri ve eş etkili vergi veya resimler hariç olmak üzere, ortadan kaldıracaklardır.

3. Bir EFTA Devleti menşeli mallar için Türkiye 23 Kasım 1970 tarihi itibarıyla geçerli olan tüm ithalat gümrük vergilerini ve bu Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi itibarıyla geçerli olan eş etkili vergi veya resimleri EK-II, EK-IV ve EK-V'te belirlendiği şekilde ve bu eklerde tanımlanan düzenlemeler ve takvimlere göre, tedricen ortadan kaldıracaktır.

4. Yukarıdaki 2 ve 3 ncü paragraflarda öngörülen birbirini izleyen indirimlerin uygulanacağı temel vergi, her bir ürün için, bu paragraflarda zikredilen tarihlerde en ziyade müsaadeye mazhar ülkeye uygulanan vergidir.

Madde 5

Mali nitelikli gümrük vergileri

1. 4 ncü maddenin 1 ila 3 ncü paragraflarının hükümleri, EK-VI'da öngörülenler hariç, mali nitelikli gümrük vergilerine de uygulanacaktır.

2. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler mali nitelikli bir gümrük vergisinin veya bir gümrük vergisinin mali unsurunun yerine bir iç vergi koyabilirler.

Madde 6

İhracat gümrük vergileri ve eş etkili resimler

1. EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ticarete yeni ihracat gümrük vergisi veya eş etkili vergi veya resimler konulmayacaktır.

2. Bu Anlaşmanın yürürlüğe giriş ile birlikte ihracat gümrük vergileri ve eş etkili vergi veya resimler, EK-VII'de öngörülen istisnalar hariç, ortadan kaldırılacaktır.

Madde 7

Miktar kısıtlamaları ve eş etkili tedbirler

1. EFTA Devletleri ile Türkiye arasındaki ticaretle, EK-VIII'de öngörülen istisnalar hariç, ithalata veya ihracata yeni miktar kısıtlaması veya eş etkili tedbir konmayacaktır.

2. Anlaşmanın yürürlüğe girişi ile birlikte, EK-VIII'de öngörülen istisnalar hariç, ithalattaki veya ihracattaki miktar kısıtlamaları ve eş etkili tedbirler ortadan kaldırılacaktır.

3. Bu Anlaşmanın amacı ile ilgili olarak "miktar kısıtlamaları ve eş etkili tedbirler" deyiimi, bir EFTA Devletine Türkiye'den veya Türkiye'ye bir EFTA Devletinden yapılan ithalat veya ihracata konan ve koşular, ithalat veya ihracat müsaadeleri veya ticareti kısıtlayan diğer idari tedbirler ve uyulması gerekli koşullar gibi yollarla etkili kılınan yasaklar veya kısıtlamalar anlamına gelir.

Madde 8

Kısıtlamalar için ekonomi dışı nedenler

Bu Anlaşma kamu ahlakı, kamu politikası veya kamu güvenliği, sağlığın ve insanların, hayvanların veya bitkilerin ve çevrenin korunması, sanatsal, tarihi ve arkeolojik değer taşıyan ulusal hazinelerin korunması veya sınai ve ticari mülkiyetin korunması veya altın ve gümüşle ilgili kurallar gibi gerekçelere dayanan yasaklamaları ve kısıtlamaları ortadan kaldırmayacaktır. Bununla birlikte, bu gibi yasaklamalar ve kısıtlamalar, keyfi bir farklı muamele veya bir EFTA Devleti ile Türkiye arasındaki ticaretle gizli bir kısıtlama aracı oluşturamaz.

Madde 9

Devlet tekelleri

1. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler, ticari nitelikteki her türlü devlet tekelinin, malların temin olunması ve pazarlanması koşulları bakımından EFTA Devletleri ve Türkiye uyrukluları arasında hiç bir farklı muamele kalmayacak

5

şekilde ayarlanmasını temin edeceklerdir.

2. Bu Maddenin hükümleri, bu Anlaşmaya Taraf Devletlerin yetkili makamlarının, kanun dahilinde veya fiili olarak, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kullanmak suretiyle, bu Anlaşmaya Taraf Devletler arasındaki ithalat veya ihracatı denetlediği, belirlediği veya hissedilir şekilde etkilediği her türlü kuruluşa uygulanacaktır. Bu hükümler Devletin başkalarına devrettiği tevellere de aynı şekilde uygulanacaktır.

Madde 10

Teknik mevzuat tasarıları hakkında enformasyon usulü

EFTA Devletleri ve Türkiye, çıkarmaya niyet ettikleri teknik mevzuat tasarılarını ve bunlara getirecekleri değişikliklerle ilgili tasarıları, pratik olarak mümkün olabilecek en erken bir aşamada ve EK-IX'da yer alan hükümlere uygun olarak birbirlerine bildireceklerdir.

Madde 11

Tarım ürünleri ticareti

1. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler, tarım politikalarının müsaade ettiği ölçüde, tarım ürünleri ticaretinin ahenkli bir şekilde gelişmesini teşvik etmeye hazır olduklarını beyan ederler.

2. Bu amaç yönünde olmak üzere, her bir EFTA Devleti ile Türkiye arasında, tarım ürünleri ticaretini kolaylaştırmak için hükümler içeren ikili bir düzenleme imzalanmıştır.

3. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler, veterinerlik, bitki sağlığı ve sağlık konularındaki mevzuatlarını farklı muamele teşkil etmeyecek tarzda uygulayacaklar ve ticareti gereksiz yere engelleme etkisi doğuracak yeni herhangi bir tedbiri uygulamaya koymayacaklardır.

Madde 12

İç vergilendirme

1. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler bir EFTA Devleti menşeli ürünlerle Türkiye menşeli benzer ürünler arasında, ister

doğrudan doğruya ister dolaylı olarak bir farklı muamele yaratan iç mali vergi nitelikli her türlü tedbir veya uygulamadan kaçınacaktır.

2. Bu Anlaşmaya Taraf Devletlerden birine ihrac olunan ürünler bu ürünlere konmuş olan doğrudan doğruya veya dolaylı vergilerin tutarını aşan bir iç vergi iadesinden yararlanamaz.

Madde 13

Ödemeler

Bir EFTA Devleti ile Türkiye arasındaki ticarete ilişkin ödemeler ve bu gibi ödemelerin alacaklının ikamet ettiği Anlaşmaya Taraf Devlete transferi her türlü kısıtlamadan serbest tutulacaktır.

Anlaşmaya Taraf Devletler kendi topraklarında mukim bir kişinin katıldığı ticari işlemleri kapsayan kısa ve orta vadeli kredilerin tahsisine, geri ödenmesine veya kabulüne herhangi bir kambiyo veya idari kısıtlama getirmekten kaçınacaklardır.

Madde 14

Kamu alımı

1. Anlaşmaya Taraf Devletler kendi kamu alım piyasalarının etkin bir şekilde liberalizasyonunu bu Anlaşmanın ayrılmaz bir hedefi olarak mütalaa ederler.

2. Anlaşmaya Taraf Devletler, kamu makamları ve kamu teşebbüsleri tarafından veya kendilerine özel veya münhasır haklar tanınmış özel girişimler tarafından gerçekleştirilen sözleşmelere iştiraki düzenleyen koşulları, şeffaflığı ve bu Anlaşmaya Taraf Devletlerden tedarikçiler arasında farklı muamele yapılmamasını temin etmek amacıyla, tedricen ayarlayacaklardır.

3. Bunun pratik gerçekleştirilme usullerinin belirlenmesi Ortak Komiteye görev olarak verilecek ve bu usuller Anlaşmaya Taraf Devletler arasında hak ve vecibelerde denge esası üzerinden belirlenecektir. Ortak Komite gerekli kapsam, takvim ve kuralları mümkün olan en erken bir zamanda, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması çerçevesinde ve üçüncü ülkelerle üzerinde mutabık kalınmış

çözümleri dikkate almak suretiyle ortaya koyacaktır.

4. Bu Anlaşmaya Taraf ilgili Devletler Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması çerçevesindeki ilgili anlaşmalara katılmaya gayret edeceklerdir.

Madde 15

Fikri mülkiyetin korunması

1. Amaçlarına uygun olarak bu Anlaşmanın pürüzsüz biçimde işlemlerini temin etmek ve ticaret sapmasından kaçınmak için, bu Anlaşmaya Taraf Devletler fikri mülkiyet haklarını tanımak ve bu hakların uygun ve etkin şekilde korunmasını teminat altına almak için adımlar atacaktır.

2. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler bu hakları ihlale ve özellikle sahteciliğe ve korsanlığa karşı güçlendirmek amacıyla gerekli her türlü tedbiri alacaklardır.

3. Türkiye fikri mülkiyet hakları alanında uluslararası anlaşmalar ve mevzuattan doğan vecibelerini yerine getirirken, EFTA Devletleri uyruklularına, herhangi bir Devletin uyruklularına karşı uygulamayı kabul ettiği muameleden daha az elverişli bir muamele uygulamayacaktır. Aynı alanda EFTA Devletleri tarafından Türkiye uyruklularına uygulanacak muamele Türkiyenin EFTA Devletleri uyruklularına tanıdığı muameleden daha az elverişli olmayacaktır.

4. Herhangi bir EFTA Devleti ve Türkiye, tüm EFTA Devletlerine anlaşmalardaki koşullara eşit koşullarla açık olması ve bu ülkelerin iyi niyetle bu amaçla müzakerelere girmeye hazır olmaları koşulu ile, bu Anlaşmanın gereklerini aşan başka anlaşmalar imzalayabilir.

5. Ortak Komite fikri mülkiyet haklarının uygulanmasını inceleme altında tutacaktır. Bu Anlaşmaya Taraf Devletlerden birinin talep etmesi halinde fikri mülkiyet haklarını ilgilendiren her türlü konuda Ortak Komitede danışmalarda bulunulacaktır.

6. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler, Taraf Devletlerden herhangi birinin talep etmesi halinde, fikri mülkiyet haklarının armonizasyonu, idaresi ve güçlendirilmesi konusunda mevcut veya müstakbel ikili anlaşmalar veya uluslararası sözleşmelerle ilgili faaliyetlerle uluslararası kuruluşların faaliyetleri hakkında olduğu kadar, fikri mülkiyet hakları konusunda üçüncü ülkelerle ilişkileri

ilişkileri üzerinde de uzman danışmalarında bulunulmasını kabul ederler.

Madde 16

Vecibelerin yerine getirilmesi

1. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler bu Anlaşmanın hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve bu Anlaşma çerçevesindeki vecibelerini yerine getirmek üzere gerekli bütün tedbirleri alacaklardır.

2. Bir EFTA Devleti Türkiyenin veya Türkiye bir EFTA Devletinin bu Anlaşma çerçevesinde bir vecibesini yerine getirmediği görüşüne varırsa, ilgili Taraf Devlet 23 üncü Maddede yer alan koşullara ve belirlenen usullere göre uygun tedbirleri alabilir.

Madde 17

İşletmeleri ilgilendiren rekabet kuralları

1. Aşağıdaki hususlar, bir EFTA Devleti ile Türkiye arasındaki ticareti etkileyebildikleri ölçüde, bu Anlaşmanın düzgün şekilde işlemesi ile bağdaşmaz sayılır:

(a) Rekabetin önlenmesi, kısıtlanması veya saptırılmasını konu alan veya etki itibarıyla bu sonucu doğuran tüm işletmelerarası anlaşmalar, işletmeler birlikleri tarafından alınan kararlar ve danışmalı uygulamalar;

(b) Bir veya birden fazla işletmenin bu Anlaşmaya Taraf Devletlerin topraklarının tümünde veya bunun önemli bir parçasında sahip oldukları hakim durumun kötüye kullanılması.

2. Bu hükümler kamu işletmelerinin ve bu Anlaşmaya Taraf Devletlerin kendilerine özel veya münhasır haklar tanıdıkları işletmelerin faaliyetlerine de, bu işletmelere verilmiş özel kamu görevlerinin yerine getirilmesini kanunen veya fiilen engellemedikleri ölçüde, uygulanır.

3. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet belirli bir uygulamanın bu Madde ile bağdaşmadığı görüşüne varırsa, 23 üncü Maddede yer alan koşullara ve belirlenen usullere göre uygun tedbirleri alabilir.

Madde 18

Devlet yardımı

1. Hangi şekil altında olursa olsun bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet tarafından veya Devlet kaynaklarından yapılan ve bazı işletmeleri veya bazı malların üretimini kayırmak suretiyle rekabeti bozan veya rekabeti bozma tehdidi içeren her türlü yardım, bir EFTA Devleti ile Türkiye arasındaki ticareti etkileyebildiği ölçüde, bu Anlaşmanın uygun şekilde işlemesiyle bağdaşmaz sayılacaktır.

2. Birinci paragrafa aykırı düşen her türlü uygulama EK-X'da yer alan kriterler temeli üzerinden değerlendirilecektir.

3. 1 ve 2 nci paragrafların uygulaması ile ilgili olarak, Türkiye, 31 Aralık 1995 tarihine kadar ve Avrupa Ekonomik Topluluğuna karşı vecibelerine uygun olarak, ekonomik gelişmesini teşvik etmek amacıyla aşağıdaki yardımları yapabilir:

(a) EK-X'un (c) paragrafında yer alan tedbirler yoluyla EFTA Devletleri için hoşgörülebilecek olana göre daha yüksek yoğunlukta yardım;

(b) Mal ihracatına dolaylı yardım.

Bu yardım şekilleri, ticaret koşullarını bu Anlaşmaya Taraf Devletlerin çıkarları ile uyumsuz bir ölçüde bozmadıkları takdirde, bu Anlaşmanın işleyişi ile bağdaşır kabul edilecektir.

4. Bu Anlaşmaya Taraf Devletler devlet yardımı tedbirlerinin şeffaflığını EK-XI'de öngörüldüğü şekilde bilgi teati ederek sağlayacaklardır. Ortak Komite Anlaşmanın yürürlüğe girmesini izleyen bir yıl içinde bu paragrafın uygulanması için gerekli kuralları kabul edecektir.

5. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet belirli bir uygulamanın 1 ila 3 ncü paragraflarla bağdaşmadığı görüşüne varırsa 23 üncü Madde'de yer alan koşullar altında ve belirlenen usullere göre telafi edici vergiler tahsil edebilir.

Madde 19

Damping

1. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet bu Anlaşmanın uygulandığı ticaret ilişkilerinde damping yapılmakta olduğu bulgusuna vardığı takdirde, bu uygulamaya karşı Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın VI nci Maddesi'ne ve anılan Maddeyle ilgili anlaşmalar tarafından belirlenen kurallara uygun olarak, 23 üncü Madde'de yer alan koşullar altında ve belirlenen usullere göre, uygun tedbirleri alabilir.

2. Bu Anlaşmaya Taraf Devletlerden alakalı olanlar Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın ilgili anlaşmalarına katılmak için gayret göstereceklerdir.

Madde 20

Belirli ürünlerin ithalatı üzerinde acil eylem

Bir EFTA Devleti veya Türkiye menseli belli bir maddenin ithalatındaki artış:

(a) Diğer Taraf Devletin topraklarındaki benzer veya doğrudan rakip ürünlerin yerli üreticileri için ciddi zarara yol açan veya açması muhtemel, veya

(b) ekonominin herhangi bir sektöründe ciddi aksaklıklara veya bir bölgenin ekonomik durumunda ciddi bozulmalara neden olabilecek güçlüklerle yolaçan veya açması muhtemel

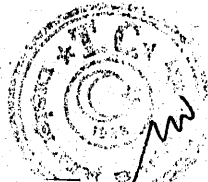
miktarlarda veya koşullarda vuku bulmakta ise, bununla alakalı Taraf Devlet 23 üncü Madde'de yer alan koşullar altında ve belirlenen usullere göre uygun tedbirleri alabilir.

Madde 21

Reeksport ve ciddi kıtlık

6 ve 7 nci Madde'lerin hükümlere uyulması, bir üründe :

(1) Bu Anlaşmaya Taraf ihracatçı Devletin bahis konusu üründe kendisini ihracat miktar kısıtlamaları, ihracat vergileri veya eş etkili vergi ve resimler ile

korumakta olduğu bir üçüncü ülkeye reeksporta yol açmakta ise; veya,

(2) İhracatçı Taraf Devlet için önem taşıyan bu üründe ciddi bir kıtlığa veya kıtlık tehdidinde yol açmakta ise.

ve yukarıda değinilen durumların bu Anlaşmaya Taraf ihracatçı Devlet için büyük güçlükler doğurması veya doğuracağı benzer görünmesi halinde, bu Taraf Devlet 23 üncü Madde'de yer alan koşullarda ve belirlenen usullere göre uygun tedbirleri alabilir.

Madde 22

Ödemeler dengesi güçlükleri

1. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet ödemeler dengesi ile ilgili olarak güçlükler içinde olduğu veya ciddi güçlüklerle maruz kalma tehdidi altında bulunduğu takdirde, 4 ve 7 nci Madde'lerin hükümlerinin uygulamasına sapma getirebilir ve 23 üncü Madde'de yer alan koşullarda ve belirlenen usullere göre uygun tedbirleri alabilir.

2. Anlaşmaya Taraf herhangi bir Devlet 1 inci paragrafa uyan her türlü tedbiri Ortak Komiteye bildirecek ve bunları, koşullar müsaade ettiği takdirde, yürürlüğe girmelerinden önce Ortak Komitenin incelemesine getirecektir.

3. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet tarafından bu gibi önlemlerin uygulanması Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın ilgili Maddelerinde öngörülen koşullara ve Ödemeler Dengesi amaçlarıyla alınan Ticaret Tedbirleri hakkındaki 1979 tarihli GATT Deklarasyonu'na olduğu gibi, Tarafların Tarifeler ve Ticaret Hakkında Genel Anlaşma'nın şemsiyesi altında üzerinde anlaşmaya varacakları bu konuyla ilgili araçlara tabi olacaktır.

4. Ortak Komite, özellikle bu Anlaşmanın işleminde ciddi bir bozulmayı önlemek amacıyla durumu inceleme altında bulunduracaktır. Ortak Komite bu inceleme sırasında veya Taraf bir Devletin talebi üzerine, alınan tedbirlerin muhafazası ihtiyacını inceleyecektir.

Madde 23

Koruma tedbirlerini uygulama usulü

1. Bu Maddede belirlenen koruma tedbirlerini uygulama usulünü başlatmadan önce, bu Anlaşmaya Taraf Devletler aralarındaki her türlü görüş farklılığını doğrudan danışmalar yoluyla çözümlenmeye çalışacaklar ve bu konuda diğer Taraf Devletlere bilgi vereceklerdir.

2. 16 ila 22 inci Maddelerde belirlenen durumlarda koruma tedbirlerine başvurmayı düşünen Anlaşmaya Taraf bir Devlet bu konuda Ortak Komiteye süratle bildirimde bulunacaktır. İlgili Taraflar Ortak Komiteye tüm ilgili bilgileri verecekler ve olayı incelemesi için gerekli yardımı yapacaklardır. Ortak Komitede ortaklaşa kabul edilebilir bir çözüm bulmak amacıyla ilgili Taraflar arasında gecikmeksizin danışmalar yapılacaktır.

3. Konunun Ortak Komite'ye getirilmesini izleyen üç ay içinde bahis konusu Taraf Devlet itiraz olunan uygulamaya veya bildirim konusu güçlükler bir son vermediği takdirde veya bu konuda Ortak Komite'nin bir kararı bulunmaması halinde, ilgili Taraf Devlet duruma çare bulmak için gerekli gördüğü tedbirleri alabilir.

4. Alınan koruma tedbirleri Ortak Komiteye derhal bildirilecektir. Bu tedbirler, kapsamı ve süreleri bakımından, uygulanmalarına yol açan durumu düzeltmek için kesin olarak gerekli olan ölçü içinde kalacaklar ve bahis konusu uygulama veya güçlüğü yol açtığı zararın ötesine taşmayacaklardır. Bu Anlaşmanın işlemlerini en az ölçüde bozacak tedbirlere öncelik verilecektir. Bir EFTA Devletinin bir uygulamasına veya bir hususu yerine getirmemesine karşı Türkiye tarafından, veya Türkiyenin bir uygulamasına veya bir hususu yerine getirmemesine karşı bir EFTA Devleti tarafından alınacak tedbirler sadece bu Devletle olan ticareti etkileyebilir.

5. Koruma tedbirleri, yumuşatılmaları, yerlerine başkalarının konması veya kaldırılmaları amacıyla Ortak Komite'de düzenli danışmalara konu olacaktır.

6. Derhal tedbir alınmasını gerektiren istisnai koşulların önceden danışmayı imkansız kıldığı, 19 ila 22 nci Maddelerdeki durumlarda, ilgili Taraf Devlet durumu

düzeltilmek için gerekli ihtiyati tedbirleri derhal uygulayabilir. Bu tedbirler vakit geçirilmeksizin Ortak Komiteye bildirilecek ve bu Anlaşmaya Taraf Devletler arasında Ortak Komite'de danışmalarda bulunulacaktır.

Madde 24

Güvenlik istisnaları

Bu Anlaşmada yer alan hükümlerden hiç biri bir Taraf Devletinin:

(a) kendi temel güvenlik çıkarlarına aykırı düşen bilgilerin açıklanmasını önlemek ;

(b) ve ayrıca temel güvenlik çıkarlarını korumak veya uluslararası vecibelerini veya ulusal politikalarını yerine getirmek için :

(i) silah, mühimmat ve harp malzemesi kaçakçılığı ve bir askeri kuruluşa malzeme tedariki amacıyla doğrudan doğruya veya dolaylı olarak başka mallar, malzemeler veya hizmetler kaçakçılığı ile ilgili olarak; veya

(ii) biyolojik ve kimyasal silahların, nükleer silahların veya diğer nükleer patlayıcı malzemelerin yayılmasının önlenmesi ile ilgili olarak; veya

(iii) harp veya diğer ciddi uluslararası gerilim zamanında

gerekli gördüğü herhangi bir tedbiri almasını engellemeyecektir.

Madde 25

Ortak Komitenin kurulması

1. Bu Anlaşma ile, bu Anlaşmaya Taraf her bir Devletin içinde temsil edileceği bir Ortak Komite kurulmuştur. Ortak Komite bu Anlaşmanın idaresinden sorumlu olacak ve onun düzgün şekilde uygulanmasını sağlayacaktır.

2. Bu Anlaşmanın düzgün şekilde uygulanması amacıyla, Anlaşmaya Taraf Devletler bilgi değişiminde ve herhangi bir Tarafın talebi üzerine Ortak Komite içinde danışmalarda bulunacaklardır. Ortak Komite EFTA Devletleri ile Türkiye

arasındaki ticaretteki engellerin daha da ileri derecede ortadan kaldırılması olanağını inceleme altında tutacaktır.

3. Ortak Komite 26 ncı Maddenin 3 üncü paragrafı uyarınca, bu Anlaşmada öngörülen hallerde kararlar alacaktır. Diğer konularda Ortak Komite tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 26

Ortak Komitenin usulleri

1. Bu Anlaşmanın düzgün bir şekilde uygulanması için, Ortak Komite gerekli olduğu her zaman uygun bir düzeyde, bununla birlikte yılda en az bir defa toplanacaktır. Bu Anlaşmaya Taraf her bir Devlet bir toplantı yapılmasını isteyebilir.

2. Ortak Komite müsterek mutabakat ile karar verecektir.

3. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devletin Ortak Komitedeki temsilcisi bir kararı anayasal gereklerin tamamlanmasına bağlı olarak kabul ettiği takdirde, bu karar, içinde daha geç bir tarih belirtilmemiş ise, engelin kaldırıldığına bildirildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

4. Ortak Komite, kendi çalışmalarına ilişkin usul kurallarını kabul edecek ve bu kurallar, diğerlerinin arasında, toplantı çağrılarının yapılması, Başkanın tayini ve görev süresine dair hükümler de içerecektir.

5. Ortak Komite görevlerini yerine getirmekte kendisine yardımcı olmaları için gerekli gördüğü ölçüde alt komiteler ve çalışma grupları kurulmasına karar verebilir.

Madde 27

Geliştirici hüküm

1. Bu Anlaşmaya Taraf bir Devlet bu Anlaşma tarafından kurulan ilişkileri Anlaşmanın kapsamadığı alanlara yaymak suretiyle geliştirmenin Anlaşmaya Taraf Devletlerin ekonomilerinin çıkarları bakımından yararlı olacağı görüşünü taşıdığı takdirde Taraf Devletlere gerekçeli bir talep sunacaktır.

Bu Anlaşmaya Taraf Devletler, Ortak Komiteye, bu talebi

incelemesi ve yerinde görmesi halinde kendilerine tavsiyelerde bulunması talimatını verebilirler.

2. 1 inci paragraftaki usulün sonucu olarak ortaya çıkacak anlaşmalar işbu Anlaşmaya Taraf Devletlerin kendi usullerine göre onayına veya uygun bulma işlemine tabi olacaktır.

Madde 28

Tadilat

25 inci Maddenin 3 Üncü paragrafında atıfta bulunulanlar dışında kalan ve Ortak Komite tarafından onaylanan Anlaşma tadilatı kabul için bu Anlaşmaya Taraf Devletlere sunulacak ve tüm Taraflarca kabul edildiği takdirde yürürlüğe girecektir. Kabul belgeleri depoziter Devlete tevdi olunacaktır.

Madde 29

Protokoller ve Ekler

Bu Anlaşmanın A, B ve C Protokolleri ile I ila XI sayılı Ekleri işbu Anlaşmanın ayrılmaz parçasını oluşturur. Ortak Komite Protokolleri ve Ekleri tadil etmeyi kararlaştırabilir.

Madde 30

Başka Anlaşmalar tarafından düzenlenen ticaret ilişkileri

İşbu Anlaşma, kendisinin getirmekte olduğu ticaret rejimini ve özellikle menşe kuralları ile ilgili hükümleri olumsuz şekilde etkilemedikleri ölçüde, gümrük birliklerinin, serbest ticaret bölgelerinin muhafazasına veya kurulmasına veya sınır ticareti için düzenlemelere gidilmesine engel teşkil etmeyecektir.

Madde 31

Ülkesel uygulanma

Bu Anlaşma Taraf Devletlerin ülkelerinde uygulanacaktır.

Madde 32

Katılma

1. Avrupa Serbest Ticaret Birliğine üye her Devlet, Ortak Komite katılmasını onaylamaya karar verdiği takdirde, bu kararda belirtilen hükümler ve koşullar altında bu Anlaşmaya katılabilir. Katılma belgesi depoziter Devlete tevdi olunacaktır.
2. Katılan bir Devlet bakımından bu Anlaşma, bu Devletin katılma belgesini tevdiini izleyen üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 33

Çekilme ve sona erme

1. Her Taraf Devlet bu Anlaşmadan depoziter Devlete yazılı bir bildirimde bulunmak koşuluyla çekilebilir. Çekilme bildirimini depoziter Devlet tarafından alındığı tarihten altı ay sonra geçerli olacaktır.
2. Türkiye'nin çekilmesi halinde Anlaşma bildirim dönemi nihayetinde, bütün EFTA Devletlerinin çekilmesi halinde Anlaşma en sonuncu bildirim dönemi nihayetinde sona erecektir.
3. Avrupa Serbest Ticaret Birliğini kuran Sözleşmeden çekilen herhangi bir EFTA Devletinin işbu Anlaşmaya Taraf bir Devlet olma durumu bahis konusu çekilmenin hüküm kazandığı gün itibariyle "ipso facto" sona erer.

Madde 34

Yürürlüğe giriş

1. Bütün İmzacı Devletlerin onay veya kabul belgelerini depoziter Devlete tevdi etmiş olmaları koşulu ile işbu Anlaşma 1 Nisan 1992 tarihinde yürürlüğe girecektir.

2. Bu Anlaşmanın birinci paragraf hükmüne uygun olarak yürürlüğe girmemiş olması ve Türkiye'nin onay veya kabul belgesini tevdi etmiş bulunması halinde, böyle bir belgeyi tevdi etmiş olan imzacı Devletlerin temsilcileri 1 Mayıs 1992 tarihinden önce biraraya gelecekler ve bu Devletler bakımından Anlaşmanın ne zaman yürürlüğe gireceğine karar verebileceklerdir. Böyle bir karar alınmadığı sürece, müteakip herhangi bir imzacı Devletin kendi belgesini tevdi etmesini takip eden 30 günden daha geç olmamak kaydıyla aynı amaçla bir toplantı yapılacaktır.

2. Onay veya kabul belgesini yukarıda 2 nci paragrafta değinilen toplantıdan sonra tevdi eden imzacı bir Devlet bakımından bu Anlaşma, belgesinin depoziter Devlete tevdiini izleyen ikinci ayın ilk günü, ancak 2 nci paragraf uyarınca kararlaştırılan tarihten önce olmamak üzere, yürürlüğe girecektir.

Madde 35

Depoziter

Depoziter Devlet olarak hareket eden İsveç Hükümeti, bu Anlaşmayı imzalayan veya Anlaşmaya katılan bütün Devletlere her türlü onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi, bu Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi, bu Anlaşma ile veya Anlaşmanın sona erışı ile ilgili her türlü belge ve bildirim hakkında bildirimde bulunacaktır.

BUNUN KANITI OLARAK aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

10 Aralık 1991 tarihinde, Cenevre'de, depoziter Devlet olarak İsveç Hükümetine tevdi olunacak İngilizce tek bir orijinal nüsha olarak düzenlenmiştir. Depoziter Devlet tüm imzacı Devletlere ve bu Anlaşmaya katılacak Devletlere Anlaşmanın onaylı örneklerini iletacaktır.

Avusturya Cumhuriyeti Adına

Türkiye Cumhuriyeti Adına

~~Alois Mock~~

Tansu Çiller

Finlandiya Cumhuriyeti Adına

Pertti Salolainen

İzlanda Cumhuriyeti Adına

Jon Baldvin Hannibalsson

Lihtenştayn Prenslığı Adına

Hans Brunhart

Norveç Krallığı Adına

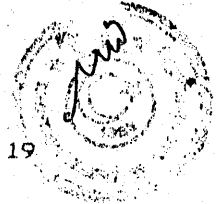
Bjorn Tore Godal

İsveç Krallığı Adına

Ulf Dinkelspiel

İsviçre Konfederasyonu Adına

Delamuraz

19